ECLI:LV:AT:2019:0228.C33514515.2.S
Lieta Nr. C33514515, SKC-108/2019
Civillietu departaments

Latvijas Republikas Senāts

SPRIEDUMS

Rīgā 2019.gada 28.februārī

Senāts šādā sastāvā:

senators Valerijans Jonikāns,

senatore Ļubova Kušnire,

senatore Marika Senkāne

rakstveida procesā izskatīja civillietu sakarā ar atbildētājas SIA „Jūrmalas slimnīca" kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 24.maija spriedumu /pers. B/ prasībā pret SIA „Jūrmalas slimnīca" par morālā kaitējuma atlīdzības un zaudējumu piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. B/ 2015.gada 7.augustā tiesā cēlusi prasību (ar vēlākiem grozījumiem) pret SIA „Jūrmalas slimnīca", lūdzot piedzīt no atbildētājas morālā kaitējuma atlīdzību 71 143,50 EUR un zaudējumus 199,90 EUR.

Prasības pieteikumā norādīts, ka /datums/ prasītāja nogādāta VSIA „Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca", kur viņai sniegta palīdzība līdz /datums/un noteikta slimības klīniskā diagnoze (pamatdiagnoze: /nosaukumi/; pamatdiagnozes sarežģījumi: /nosaukumi/).

/datums/ prasītāja nogādāta SIA „Jūrmalas slimnīca" tālākai ārstēšanai un rehabilitācijas terapijai, kur viņa bija līdz /datums/. Slimnīcas ārste /datums/apskatē konstatēja, ka prasītājai izgulējumu pazīmju krustos (*tā prasības pieteikumā*) neesot. Turpmākajās apskatēs slimnīcā prasītājai netika veikta iespējamo izgulējuma vietu apskate. Prasītājas radinieki /datums/konstatēja prasītājai izgulējumu uz krustiem, bet, izrakstot prasītāju no slimnīcas, nav minēts, ka viņai būtu izgulējums. Prasītājas veselības stāvoklis slimnīcā bija smags, viņa bija dezorientēta, nekomunicējama, nespēja patstāvīgi kustēties, kustības bija neapzinātas, bija ļoti nemierīga, līdz ar to bija pilnīgi atkarīga no slimnīcas personāla.

/datums/ prasītāja no slimnīcas tika pārvesta uz VSIA Nacionālais rehabilitācijas centrs „Vaivari", kur uzturējās līdz /datums/un kur prasītājai uzreiz konstatēja IV pakāpes (smagākais) krustu izgulējumu. Šajā rehabilitācijas centrā uzsākta izgulējuma ārstēšana, kura turpinājās vēl šī prasības pieteikuma iesniegšanas brīdī.

Pēc rehabilitācijas atgriežoties mājās, prasītājai bija nepieciešama izgulējumu ārstēšana, mājās vairākkārt tika aicināti ārsti no SIA „Brūču klīnika", kas tīrīja izgulējuma bojājumu un konsultēja par nepieciešamo ārstēšanu.

Tādējādi, prasītājai uzturoties SIA „Jūrmalas slimnīca", radās izgulējums, kas ir ar pamatslimību nesaistīta smaga saslimšana, kura iegūta atbildētājas vainas dēļ. Atbildētāja varēja viegli prognozēt prasītājas invaliditāti, iestājoties slimnīcā, un tai bija jānodrošina prasītājai atbilstoša medicīniskā aprūpe, tostarp jāveic izgulējumu profilakse.

Veselības inspekcijas /datums/lēmumā konstatēts, ka atbildētājas ārsti prasītājas aprūpē ir pieļāvuši veselības aprūpes pārkāpumus saistībā ar prasītājas izgulējumu, kas apstiprina atbildētājas vainu.

Izgulējuma rezultātā prasītājai radītas neatgriezeniskas sekas – sakropļojums, proti, krustu rajona audu bojāeja, kas visticamāk ir iemesls hroniskām sāpēm.

Attiecībā uz morālā kaitējuma atlīdzības apmēru prasītāja vadījusies pēc Pacientu tiesību likuma 16.panta otrās daļas 1.punkta (no Ārstniecības riska fonda pacientam ir tiesības saņemt atlīdzību par viņa dzīvībai vai veselībai nodarīto kaitējumu (arī morālo kaitējumu) – nodarītā kaitējuma apmērā, bet ne vairāk kā 142 290 EUR) un Ministru kabineta 2013.gada 5.novembra noteikumu Nr. 1268 „Ārstniecības riska fonda darbības noteikumi" 9.punkta (kaitējuma smaguma noteikšanas kritēriji) un 2.pielikuma 3.2.punkta (kaitējuma smagums par ārstniecības procesā laikus nediagnosticētu un/vai neārstētu pievienojušos blakus saslimšanu nosakāms līdz 50 % no 142 290 EUR, kas ir 71 143,50 EUR).

Tā kā prasītāja krustu rajonā cieta sāpes, viņa /datums/konsultējās pie SIA „Brūču klīnika" ķirurga, kurš norādīja, ka jāveic papildu izmeklējumi. Tika nozīmēta datortomogrāfijas izmeklēšana un zāles sāpju remdēšanai. Par šo vizīti pie ārsta prasītājai radušies zaudējumi 60 EUR. /datums/ prasītāja veikusi magnētiskās rezonanses izmeklējumu muguras jostas-krustu daļai, izmeklējumā neatklāja sāpju iemeslu krustu rajonā. Par šo izmeklējumu prasītājai radušies zaudējumi 112,50 EUR. Tā kā sāpju cēlonis nebija atklāts, prasītājas ģimenes ārsts norīkojis prasītāju vizītei pie ķirurga. Prasītāja iesniedza tiesai /datums/ķirurga slēdzienu ar čekiem par izrakstīto medikamentu iegādi par summu 27,40 EUR, kas ir prasītājai radītie zaudējumi.

Prasība pamatota ar Ārstniecības likuma 37.panta pirmo daļu, Pacientu tiesību likuma 5. un 16.pantu, Civillikuma 1782., 2347., 2349. un 1635.pantu.

[2] Ar Rīgas rajona tiesas 2016.gada 19.septembra spriedumu prasība apmierināta daļēji. Tiesa nosprieda:

- piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai morālā kaitējuma atlīdzību 1500 EUR un kancelejas nodevu par liecinieku uzaicināšanu 8,54 EUR;

- noraidīt prasību daļā par morālā kaitējuma atlīdzības 69 643,50 EUR un zaudējumu 199,90 EUR piedziņu;

- piedzīt no atbildētājas par labu valstij valsts nodevu 225,00 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 22,70 EUR.

Spriedums daļā par morālā kaitējuma atlīdzības 1500 EUR, kancelejas nodevas 8,54 EUR, valsts nodevas 225,00 EUR un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu 22,70 EUR piedziņu netika pārsūdzēts un stājās spēkā.

[3] Izskatījusi lietu sakarā ar prasītājas apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2017.gada 24.maija spriedumu prasību par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu apmierināja daļēji. Tiesa nosprieda:

- piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai atlīdzību par morālo kaitējumu 7000 EUR un zaudējumus 199,90 EUR;

- noraidīt prasību daļā par morālā kaitējuma atlīdzības 62 643,50 EUR piedziņu;

- piedzīt no atbildētājas par labu valstij valsts nodevu 5,20 EUR.

Spriedums pamatots ar tālāk minētajiem motīviem.

[3.1] Lietā nav strīda, ka prasītāja /datums/ievietota SIA „Jūrmalas slimnīca", kur atradusies līdz /datums/. /datums/ prasītāja ievietota VSIA Nacionālais rehabilitācijas centrs „Vaivari". No VSIA Nacionālais rehabilitācijas centrs „Vaivari" ārsta primārās apskates protokolā norādītā izriet, ka prasītājai ir konstatēts izgulējums uz krustiem – melni, nekrotiski audi.

[3.2] Ar lietā esošajiem pierādījumiem atbildētājas vaina prasītājai nodarītajā kaitējumā ir pierādīta, un tiesa pievienojusies pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai šajā daļā. Pirmās instances tiesa atzina par pierādītu faktu, ka izgulējumu prasītāja ir ieguvusi tieši SIA „Jūrmalas slimnīca" stacionārās aprūpes periodā no /datums/līdz /datums/, un tā rašanās iemesls ir medicīnisko pasākumu standartiem neatbilstoša aprūpe. Tiesa norādījusi, ka no Veselības inspekcijas /datums/lēmuma izriet, ka divas atbildētājas ārstes prasītājas aprūpes periodā pārkāpa Ārstniecības likuma 37.panta pirmās daļas 1.punktu, kas ir veselības aprūpes pārkāpums (citastarp netika konstatēti izgulējuma draudi un tā rašanās, netika nozīmēta izgulējumu profilakse un ārstēšana, nav konstatēts plašs izgulējums krustu rajonā ar melniem nekrotiskiem audiem, kas liecina par tā pastāvēšanu ilgāku laika periodu). Atbildētājas ārstniecības personāla rupjas neuzmanības dēļ pieļauts prasītājas tiesību aizskārums, kas dod tiesības uz morālā kaitējuma atlīdzības pieprasīšanu.

[3.3] Izšķiramā strīda pamatā ir jautājums par morālā kaitējuma atlīdzības apmēru.

Pirmās instances tiesas spriedums daļā par morālā kaitējuma atlīdzības apmēra noteikšanu ir grozāms.

Atbildētājas vainas dēļ prasītājai radās izgulējums. Prasītājas apgalvojums, ka atbildētājas vainas dēļ prasītājai radušos izgulējumu sekas ietekmē prasītājas labsajūtu un dzīves kvalitāti, apstiprinās ar lietā esošajiem pierādījumiem: ar SIA „Brūču klīnika" slēdzieniem prasītājai dēļ izgulējuma saskaņā ar ārstu rekomendācijām kategoriski aizliegts slogot krustu rajonu; ar ģimenes ārsta /datums/izrakstu apstiprinās, ka paciente lieto pretsāpju zāles, kas nedaudz palīdz. Iepriekš krustu rajonā bija izgulējums, brūce sadzija, bet sāpes turpinās. Tāpat redzams, ka prasītājai veikts magnētiskās rezonanses izmeklējums; ar SIA „Veselības Centrs 4" ķirurga /datums/slēdzienu prasītājai norādīta pozicionēšana, negulēt uz muguras.

Izvērtējot minētos pierādījumus kopsakarā ar lietas materiāliem un pušu pārstāvju paskaidrojumiem, atzīstams, ka izgulējums prasītājai ir radījis paliekošas sekas, tai skaitā, sāpes, nespēju gulēt uz muguras un atspiesties krustu rajonā. Minētais neapšaubāmi atstāj negatīvas sekas uz prasītājas dzīves kvalitāti.

[3.4] Tiesa norāda uz vairākiem tiesu prakses piemēriem (Senāta rīcības sēdes 2013.gada 22.marta lēmums lietā Nr. SKC-455/2013, Senāta 2012.gada 23.maija spriedums lietā Nr. SKC-200/2012, 2011.gada 26.oktobra spriedums lietā Nr. SKC-319/2011, 2011.gada 20.aprīļa spriedums lietā Nr. SKC-153/2011, Augstākās tiesas rīcības sēdes 2014.gada 27.marta lēmums lietā Nr. SKC-1920/2014, Senāta rīcības sēdes 2009.gada 15.oktobra lēmums lietā Nr. SKC-1053/2009, Senāta 2013.gada 12.jūnija spriedums lietā Nr. SKC-122/2013), secinot, ka minētajās lietās par kaitējumu, kas nodarīts, nekvalitatīvi sniedzot ārstniecības pakalpojumus, kompensācijas apmērs noteikts robežās no 500 Ls (711,44 EUR) līdz 20 000 Ls (28 457,44 EUR). Norādītājās lietās naudas izteiksmē lielāks morālā kaitējuma atlīdzības apmērs noteikts gadījumos, kad nekvalitatīvi sniegto ārstniecības pakalpojumu rezultātā tika nodarīts tāds kaitējums, kas vērtējams kā būtisks (bojā gāja prasītājas bērns), sakropļojuma vai izķēmojuma dēļ pasliktinājās prasītāja dzīves kvalitāte, spēja atgriezties ierastajos dzīves apstākļos.

Kaut arī norādītie tiesu prakses piemēri nav tieši piemērojami izskatāmajā lietā, tomēr, salīdzinot tos ar konkrētās lietas apstākļiem, pirmās instances tiesas noteiktā atlīdzība 1500 EUR par morālo kaitējumu ir pārāk zema. Nodarītais morālais kaitējums par nekvalitatīvu medicīnisko aprūpi, kuras rezultātā prasītājai radušies izgulējumi ar paliekošām sekām, nevar tikt novērtēts līdzvērtīgā vai tikai nedaudz mazākā summā par tādu kaitējumu, kas nav izraisījis dzīves kvalitātes samazināšanos un nespēju atgriezties ierastajos dzīves apstākļos.

Ņemot vērā minēto, atbildētājas vainas dēļ prasītājai nodarītā kaitējuma smagumu, kā arī apstākli, ka nodarītais kaitējums ir atstājis negatīvu ietekmi uz prasītājas dzīves kvalitāti, prasītājai nodarītā morālā kaitējuma atlīdzības apmērs nosakāms 8500 EUR apmērā, kas ir saprātīga un taisnīga atlīdzība konkrētajā lietā, pildīs samierināšanas funkciju un nodrošinās personai gandarījumu par nepamatotu tiesību aizskārumu, proti, pildīs kā atlīdzības, tā prevencijas funkciju, lai līdzīgi gadījumi nenotiktu nākotnē.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu, kas stājies spēkā, no atbildētājas par labu prasītājai ir piedzīta atlīdzība par morālo kaitējumu 1500 EUR. Līdz ar to no atbildētājas par labu prasītājai piedzenama atlīdzība par morālo kaitējumu 7000 EUR.

Savukārt prasība daļā par morālā kaitējuma atlīdzības 62 643,50 EUR piedziņu ir noraidāma.

[3.5] Prasītāja ir lūgusi piedzīt no atbildētājas arī zaudējumus 199,90 EUR, ko veido izdevumi 60 EUR, /datums/ prasītājai apmeklējot SIA „Brūču klīnika" ķirurgu, un izdevumi 112,50 EUR par /datums/veikto magnētisko rezonansi muguras jostas-krustu rajonam, kā arī izdevumi 27,40 EUR par „Veselības centrs 4" ķirurga izrakstītajiem un prasītājas iegādātajiem medikamentiem.

Lietā ir pierādīts fakts par atbildētājas prettiesisku rīcību un tās cēlonisko sakaru ar prasītājai nodarītajiem miesas bojājumiem un zaudējumiem, kas radušies tā rezultātā.

Pastāvot apstāklim, ka ir pierādīta atbildētājas vaina sakarā ar prasītājai radušos izgulējumu, prasītājai ir tiesības prasīt zaudējumu atlīdzību par ķirurga konsultācijām, izmeklējumiem un zālēm.

Ņemot vērā minēto, no atbildētājas par labu prasītājai piedzenama zaudējumu atlīdzība 199,90 EUR.

[4] Atbildētāja kasācijas sūdzībā lūdz spriedumu atcelt, minot šādus argumentus.

[4.1] Tiesa, nosakot papildu kompensāciju par morālo kaitējumu, nepareizi piemērojusi Civillikuma 5. un 1635.pantu, tādējādi pārkāpusi Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu, jo nav norādīti kritēriji, kas pamato tiesas noteikto atlīdzības apmēru. Salīdzināmos gadījumos atlīdzinājumam jābūt līdzīgam, bet atšķirīgos – atšķirīgam. Turklāt tiesu prakse lietās par morālā kaitējuma atlīdzību nav vienīgais kritērijs morālā kaitējuma atlīdzības noteikšanai. Tiesa nav vērtējusi kaitējuma raksturu un nodarīšanas apstākļus, aizskarto tiesību un tiesību aizskāruma nozīmīgumu. Tiesai bija jāpamato tās noteiktās atlīdzības atbilstība.

Nosakot atlīdzības apmēru, tiesai bija jāņem vērā arī prasītājas saslimšanas pamatdiagnoze, tās sekas un stāvoklis, kādā prasītāja ievietota SIA „Jūrmalas slimnīca", kas kopā veido kritēriju atveseļošanās produktivitātei un atlabšanas iespējām nākotnē. Bija jāņem vērā arī prasītājas vecums, to, ka atbildētāja ir pašvaldības medicīnas iestāde (tai jānodrošina medicīnas pakalpojumi lielam iedzīvotāju skaitam), labklājības līmenis valstī, valsts ekonomiskās iespējas īstenot personu tiesības uz mantisku atlīdzību. Atlīdzības apmērs nevar būt tāds, kas būtiski ietekmē atbildētājas tālāku darbību medicīnisko pakalpojumu sniegšanā.

Tiesa vispār nav vērtējusi (un lietā nav šādu pierādījumu), kā prasītājas pamatdiagnoze, līdzšinējās saslimšanas ir un varēja ietekmēt sāpju parādīšanos krustu rajonā vairāk kā divus gadus pēc tam, kad konstatēti izgulējumi. Neesot speciālistu slēdzienam, ka sāpes prasītājai joprojām ir kā sekas iepriekš bijušam izgulējumam un ka šādas sāpes nevar rasties citu iespējamu saslimšanu rezultātā, tiesa izdarījusi secinājumus bez pierādījumiem, paļaujoties uz prasītājas paskaidrojumiem.

Pirmās instances tiesa bija noteikusi pamatotu atlīdzības apmēru prasītājai.

[4.2] Tiesa nepamatoti secinājusi, ka pierādīts cēloniskais sakars starp prasītājai nodarītajiem miesas bojājumiem un zaudējumiem 199,90 EUR. Lietā nav pierādījumu, ka prasītājai sāpes mugurā un krustu rajonā /../.gada nogalē varēja izraisīt tikai izgulējums, kas veidojies /../gada pavasarī, un tas nevar būt saistīts ar prasītājas jau esošajām saslimšanām un to radītajām sekām. Tiesai bija jāvērtē prasītājas vecums, saslimšanas pirms /../gada un vēlāk, lai varētu izdarīt secinājumus par to, kas izraisīja prasītājas izdevumus 199,90 EUR. Tiesas nostāja rada nenoteiktību atbildētājai par prasītājas iespējamiem prasījumiem nākotnē par viņas izdevumiem sāpju mazināšanai.

[5] Paskaidrojumos sakarā ar kasācijas sūdzību prasītāja norādījusi, ka sūdzība nav pamatota.

Motīvu daļa

[6] Izskatījis lietu, Senāts uzskata, ka spriedums atceļams.

[7] Atbilstoši Civillikuma 1635.panta pirmajai daļai katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Savukārt šā paša panta otrā daļa noteic, ka ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu. Atlīdzības apmēru par morālo kaitējumu nosaka tiesa pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas.

Kā izriet no minētajām tiesību normām, morālais kaitējums ir tiesību aizskāruma sekas (ciešanas, sāpes, pārdzīvojumi), kas cietušajam rada tiesības uz apmierinājumu. Morālā kaitējuma nodarīšana dod tiesības cietušajam prasīt no aizskārēja mantisku atlīdzību, kuras apmēru nosaka tiesa.

Nepastāv vienotas likmes vai kritēriji, uz kuru pamata noteikt atlīdzību par nemantisko kaitējumu, tāpēc atlīdzības apmērs nosakāms katrā konkrētā gadījumā pēc tiesas ieskata, ņemot vērā taisnības apziņu un vispārīgos tiesību principus, kā to paredz Civillikuma 5.pants. Tiesai atbilstoši Civilprocesa likuma 193.panta piektās daļas prasībām sprieduma pamatojumā jānorāda argumenti, kuru dēļ tā uzskatījusi, ka noteiktais atlīdzinājums atbilst taisnības apziņai, citiem vārdiem, ka atlīdzinājums ir taisnīgs un samērīgs (*sk. Augstākās tiesas 2018.gada 26.jūnija sprieduma lietā Nr. SKC-172/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0626.C40101714.1.S) 11.1.punktu*).

Izskatot lietu par morālā kaitējuma atlīdzinājumu, tiesai ir ne tikai jānosaka atbilstīgs atlīdzinājums, bet arī jāpamato, kādēļ tā uzskatījusi atlīdzinājumu par atbilstīgu. Pamatojumam jāparāda, ka tiesa ir ņēmusi vērā un izvērtējusi visus atlīdzinājuma noteikšanā būtiskos apstākļus un ka tiesa, nosakot atlīdzinājumu, nav balstījusies tikai uz saviem subjektīviem ieskatiem, bet gan uz racionāliem juridiskiem apsvērumiem (*Augstākās tiesas 2015.gada 28.janvāra sprieduma lietā Nr. SKC-9/2015 (C30576709) 8.1.punkts*).

Juridiskajā literatūrā norādīts, ka, nosakot morālā kaitējuma atlīdzības apmēru, tiesām jāņem vērā taisnīguma un saprātīguma kritērijs (*sk. Joksts O. Morālais kaitējums: zaudējumu atlīdzināšana. Jurista Vārds, 2005, Nr. 15(370).*; *Retējums J. Kāds ir goda un cieņas aizskāruma civiltiesiskais regulējums. Jurista vārds, 2003, Nr. 30 (288)*). Tāpat, piekrītot V.Sinaiska teiktajam, ka „apmierinājuma pirmatnīgā ideja ir nodibināt mieru starp cietušo un aizskāruma izdarītāju kā kaitējumā vainīgo", jāpanāk vismaz daļēja konfliktējošo pušu samierināšana (*sk. Sinaiskis V. Latvijas civiltiesību apskats. Lietu tiesības. Saistību tiesības. Rīga: Latvijas Juristu biedrība, 1996, 147.lpp.*).

Morālā kaitējuma atlīdzības apmērs jāsamēro ar nodarīto kaitējumu. Tādējādi atskaites punkts morālā kaitējuma atlīdzības noteikšanai ir nodarītais kaitējums (kaitējuma raksturs, tā nodarīšanas apstākļi, tas, vai kaitējuma rezultātā prasītājai radās kādas paliekošas sekas un citi būtiski apstākļi, kam ir nozīme atlīdzības noteikšanā) (*Augstākās tiesas 2015.gada 28.janvāra sprieduma lietā Nr. SKC-9/2015 (C30576709) 8.2.punkts*).

No juridiskās metodes viedokļa taisnīga atlīdzinājuma noteikšanu sekmē tā dēvētā gadījumu salīdināšanas un tipizēšanas metode, kas balstās uz vienlīdzības principu, proti, salīdināmos gadījumos atlīdzinājumam jābūt līdzīgam, bet atšķirīgos – atšķirīgam. Šajā ziņā tiesu prakse veido plašu uzziņas un salīdināšanas materiālu. Ar katru tiesas izšķirto dzīves gadījumu pieaug salīdināšanas iespēja un līdz ar to – arī tiesiskā stabilitāte. Protams, tiesu praksi nevar uzskatīt par vienīgo kritēriju atlīdzības noteikšanai nemantiska kaitējuma nodarīšanas gadījumā, taču neapšaubāmi tā izmantojama kā viens no palīgavotiem atbilstīga atlīdzinājuma noteikšanai. Tāpēc, kad lieta ir jāizspriež pēc tiesas ieskata, tiesai atbilstoši Civilprocesa likuma 5.panta sestās daļas noteikumiem ir nepieciešams analizēt citās līdzīgās lietās norādītos apsvērumus par atlīdzinājuma apmēru (*sal. Kalniņš E. Tiesību tālākveidošana. Grām.: Juridiskās metodes pamati. 11 soļi tiesību normas piemērošana. Rakstu krājums profesora E.Meļķiša zinātniskā redakcijā. Rīga: Latvijas Universitāte, 2003, 195.-197.lpp.)*.

Kasācijas instances tiesa, akceptējot šīs tiesību doktrīnā izteiktās atziņas, vairākkārt uzvērusi, ka tādas tiesu prakses izpēte, kas izveidojusies citās – faktisko apstākļu ziņā salīdināmās lietās, no vienas puses, nodrošina tiesiskās vienlīdzības un stabilitātes principa ievērošanu, no otras puses, palīdz rast vienotus kritērijus piedzenamās kompensācijas apmēra noteikšanai (*sal., piemēram, Augstākās tiesas 2013.gada 31.oktobra sprieduma lietā Nr. SKC-452/2013 (C27187209) 6.2.punktu, 2015.gada 28.janvāra sprieduma lietā Nr. SKC-9/2015 (C30576709) 8.2.punktu*).

[8] Senāts atzīst, ka tiesa konkrētajā gadījumā nav pienācīgi novērtējusi prasītājai nodarītā kaitējuma raksturu, kā arī, kā pamatoti norādīts kasācijas sūdzībā, bez pierādījumiem secinājusi, ka sāpes prasītājai joprojām ir sekas iepriekš bijušam izgulējumam.

Tiesa, novērtējot lietā esošos pierādījumus, secinājusi, ka izgulējums prasītājai radījis paliekošas sekas, tai skaitā sāpes, nespēju gulēt uz muguras un atspiesties krustu rajonā, norādot, ka tas atstāj negatīvas sekas uz prasītājas dzīves kvalitāti. Šāds tiesas secinājums izdarīts, pamatojoties uz SIA „Brūču klīnika" ārstu rekomendācijām par aizliegumu slogot krustu rajonu, ģimenes ārsta /datums/izrakstu par pretsāpju zāļu lietošanu, magnētiskās rezonanses izmeklējumu un SIA „Veselības Centrs 4" ķirurga /datums/slēdzienu.

SIA „Brūču klīnika" /datums/,/datums/, /datums/ un /datums/ ārstu rekomendācijās ir norādīts uz to, ka kategoriski aizliegts slogot krustu rajonu (*sk. lietas 1.sēj. 135., 139., 144., 148.lapu*), bet /datums/rekomendācijā norādīts – kategoriski aizliegts slogot problēmu zonu līdz tās pilnīgai sadzīšanai (*lietas 1.sēj. 152.lapa*). Minētās rekomendācijas sniegtas /../gadā pēc izgulējuma konstatēšanas prasītājai /datums/ un tā ārstēšanas laikā. Tādējādi

izgulējuma dēļ prasītājai /../gadā bija noteikts ierobežojums – aizliegums slogot krustu rajonu. Kā šie konstatējumi attiecināmi uz divus gadus vēlāku laiku argumentācijas tiesas spriedumā nav.

Savukārt no prasītājai /datums/veiktās magnētiskās rezonanses izmeklējuma secinājumiem izriet, ka datu par patoloģiju krusta kaulā nav (*lietas 1.sēj. 242.lapa*).

Prasītājas ģimenes ārstes /datums/izrakstā no ambulatorā pacienta medicīniskās kartes norādīts: „Paciente lieto pretsāpju zāles – nedaudz palīdz. Vēlas izmeklēt rūpīgāk, jo iepriekš bijuši izgulējumi krustu raj. Brūce sadzija, bet sāpes turpinās." Izrakstā tiek lūgta ķirurga konsultācija (*lietas 1.sēj. 243.lapa*).

Savukārt SIA „Veselības Centrs 4" ķirurga /datums/slēdzienā nav secinājuma, ka prasītājas sāpju cēlonis ir bijušais izgulējums (*sk. lietas 2.sēj. 18.lapu*). Ķirurgs izrakstīja prasītājai tabletes /nosaukums/, kas paredzētas reimatisku slimību simptomu ārstēšanai, un gēlu /nosaukums/, kas paredzēts, lai novērstu ar osteoartrītu saistītas locītavu sāpes. Ķirurgs arī ieteica prasītājai pozicionēšanu un negulēt uz muguras.

Prasītājas 2015.gada 10.decembra prasības pieteikuma grozījumos norādīts, ka pēc /datums/magnētiskās rezonanses izmeklējuma muguras jostas-krustu daļai prasītājai neatklāja sāpju iemeslu krustu rajonā un ka sāpju cēlonis izgulējuma brūces rajonā joprojām nav atklāts, un prasītājas ģimenes ārsts norīkojis viņu pie ķirurga, lai konsultētos par veselības stāvokļa uzlabošanas iespējām un sāpju mazināšanu.

Ievērojot minēto, Senāts atzīst, ka ar izgulējumu un tā ārstēšanas nepieciešamību prasītājai neapšaubāmi tika nodarīts morālais kaitējums. Izgulējuma ārstēšana un aizliegums /../gadā slogot krustu rajonu samazināja prasītājas dzīves kvalitāti. Taču tiesas secinājums, ka /../.gada izgulējums prasītājai radījis paliekošas sekas, tai skaitā sāpes un nespēju gulēt uz muguras un atspiesties krustu rajonā /numurs/gadā, nav pamatots ar pierādījumiem lietā, jo iepriekš minētie pierādījumi to neapstiprina.

Tiesas nepamatotais secinājums par paliekošu seku, tostarp prasītājas sāpju cēloņsakarību ar izgulējumu ir ietekmējis tiesas noteikto morālā kaitējuma atlīdzības summu. Turklāt apelācijas instances tiesas spriedumā nav vērtējuma pirmās instances tiesas spriedumā konstatētajam, ka ar lietā esošo magnētiskās rezonanses slēdzienu prasītājai ir konstatēta /Diagnozes nosaukums/ /Diagnozes nosaukums/, /Diagnozes nosaukums/, /Diagnozes nosaukums/, /Diagnozes nosaukums/, bet nav konstatētas patoloģijas krustu kaulā.

[9] Senāts uzskata, ka tiesa, nosakot morālā kaitējuma atlīdzības apmēru, nav arī ņēmusi vērā tiesu praksi līdzīgās lietās.

Tiesas spriedumā ir minēti vairāki tiesu prakses gadījumi par morālā kaitējuma atlīdzību, taču tiesa, nosakot atlīdzinājumu izskatāmajā lietā, nav pamatojusi, kurš no tās minētajiem tiesu prakses gadījumiem ir bijis salīdzināms ar izskatāmo gadījumu un kāpēc tiesa noteikusi morālā kaitējuma atlīdzinājumu tieši 8500 EUR apmērā.

[10] Viens no zaudējumu atlīdzināšanas prasījuma un piedziņas pamatiem ir cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību (*sk. Torgāns K. Saistību tiesības. Otrais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2018, 156.lpp.*).

Senāts piekrīt kasācijas sūdzībā norādītajam, ka tiesa nepamatoti secinājusi, ka pierādīts cēloniskais sakars starp prasītājai nodarītajiem miesas bojājumiem un zaudējumiem 199,90 EUR.

Kā jau iepriekš tika norādīts (*sk. šā sprieduma 8.punktu*), tiesas secinājums, ka izgulējums prasītājai radījis paliekošas sekas, tai skaitā sāpes, nav pamatots ar pierādījumiem lietā. Līdz ar to nav pierādīts cēloniskais sakars starp /../gada izgulējumu un prasītājai radītajiem zaudējumiem/../ un /../gadā 199,90 EUR apmērā sakarā ar sāpju cēloņa noskaidrošanu un ārstēšanu.

[11] Ņemot vērā iepriekš norādīto, Senāts atzīst, ka tiesa pārkāpusi Civilprocesa likuma 97.pantu un 193.panta piekto daļu un nepareizi piemērojusi Civillikuma 5. un 1635.pantu, kas ir pamats sprieduma atcelšanai.

Izskatot lietu no jauna un lemjot jautājumu par piedzenamās morālā kaitējuma kompensācijas apmēru, apelācijas instances tiesai ne tikai jānosaka atbilstīgs atlīdzinājums, bet arī jāpamato, kādēļ tā, vērtējot visus būtiskos apstākļus taisnīga atlīdzinājuma noteikšanā to kopumā, tostarp tiesu praksi morālā kaitējuma atlīdzības lietās, uzskatījusi atlīdzinājumu par atbilstīgu prasītājai nodarītajam kaitējumam.

[12] Pārsūdzēto spriedumu atceļot, SIA „Jūrmalas slimnīca" atbilstoši Civilprocesa likuma 458.panta otrajai daļai atmaksājama iemaksātā drošības nauda 300 EUR.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 2.punktu, Senāts

nosprieda

Atcelt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 24.maija spriedumu un nodot lietu jaunai izskatīšanai tai pašai tiesai.

Atmaksāt SIA „Jūrmalas slimnīca" drošības naudu 300 EUR.

Spriedums nav pārsūdzams.

Senators V. Jonikāns

Senatore Ļ. Kušnire

Senatore M. Senkāne